

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก
เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอกหญิง วันทนา ปิยะพิสุทธิ์

อาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษา
ทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง
โดย พันเอกหญิง วันทนา ปิยะพิสุทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง กนิษฐา ฐิติวัฒนา

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(สินสมุทร จันทรเนตร)

พันเอกหญิง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(เมธินี เฉลิมวัฒน์)

พันเอกหญิง กรรมการ
(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

พันเอกหญิง กรรมการ
(นวลสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอกหญิง วันทนา ปิยะพิสุทธิ์
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ : 7,823 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	หลักสูตร, ภาษาเพื่อนบ้าน, การพัฒนา
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบกเปิดสอนเพื่อให้ความรู้แก่กำลังพล กองทัพบกเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต แต่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาว่า หลักสูตรดังกล่าวรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้มี 3 ประการคือ เพื่อศึกษาความทันสมัยการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ผลการศึกษาพบว่า ตัวหลักสูตรมีความทันสมัยเพราะมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี มีวัตถุประสงค์ชัดเจน คือ เป็นการสอนกำลังพลเพื่อไปขยายผลต่อในระดับหน่วยเป็น Unit School ซึ่งถือว่ารองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงได้ระดับหนึ่ง แต่ปัญหาคือ (1) มิใช่กำลังพลทุกนายที่เข้ารับการศึกษจะสามารถกลับไปเปิด Unit School ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยความพร้อมของหน่วย (2) ผู้เข้ารับการศึกษบางนายขาดแรงจูงใจในการศึกษา และ (3) ผู้สอนบางท่านขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและขาดเทคนิคในการสอน การบูรณาการองค์ประกอบทุกส่วนในการจัดการเรียนรู้อาจจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. และสามารถเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพลของกองทัพบกได้เป็นอย่างดี

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Wantana Piyapisuit
TITLE: Curriculum Development Approach for Neighboring Countries Languages Courses
DATE: September, 2021 **WORD COUNT :** 7,823 **PAGES :** 22
KEY TERMS: Curriculum, Neighboring Countries Languages, Development
CLASSIFICATION: Unclassified

Neighboring countries languages courses of the Army Training Command are set to educate the Royal Thai Army personnel to conform to current and future situations. However, no study regarding whether the courses support security operations has been conducted. The objectives of this study are to evaluate the modernity of the neighboring countries languages course curriculums under current circumstances, to identify problems related to instruction process of the courses, and to define the curriculum development approach for the courses to support the performance of security operations. The results of the study show that the course curriculums are up-to-date because they are revised every 5 years. The course objective also allows the attended personnel to expand knowledge by setting-up a unit school at their unit. As a result, the courses can fairly support the security operations at some degree. However, due to the unit readiness factors, not all graduated personnel can set a unit school at their units. Some students also lack of learning motivation. Moreover, some instructors are not skillful in using

information technology tools and teaching techniques. If all these issues can be resolved, the neighboring countries languages courses of the Army Training Command will be greatly improved and can significantly enhance the operational potential of the Army personnel.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สิ้นสมุทร์ จันทรเนตร พันเอกหญิง กนิษฐา ฐิติวัฒนา และ พันเอกหญิง นวลสมร จรวงษ์ ที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รวมถึง พันเอกกิตติศักดิ์ ร่อนแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารบก และ พันเอกหญิงอดิگانต์ แก้วศรี หัวหน้ากองภาษาอาเซียนและภาษาตะวันออก ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง เมธินี เฉลิมวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาและสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณครอบครัวและผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ในการทำวิจัยฉบับนี้ ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้สมตามความมุ่งหวัง ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่าวิจัยฉบับนี้น่าจะเป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบก กรมยุทธศึกษาทหารบกและหน่วยที่เกี่ยวข้องสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	8
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านในปัจจุบัน	10
สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน	12
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	14
วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน	17
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	19
บทที่ 4 บทสรุป	21
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	21
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	22
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติย่อผู้วิจัย	27

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ภาษาเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์แน่นแฟ้นกว่าสิ่งอื่น และไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันหรือแน่นแฟ้นยิ่งไปกว่าภาษาเดียวกัน ...” เป็นข้อความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง "ความเป็นชาติโดยแท้จริง" (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549: ออนไลน์) ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแล้วยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดของมนุษย์และเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพ และที่สำคัญก็คือ ภาษาช่วยสร้างเสริมความสามัคคีของคนในชาติอีกด้วย เพราะภาษาเป็นถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกันในสังคม (หนึ่งฤทัย จันทรศรีอิม, 2554)

ภาษากับความมั่นคงเกี่ยวข้องกันอย่างไร การรู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการรบหรือการทำการค้าหากเราสามารถทราบข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามได้ย่อมมีความได้เปรียบ ในสังคมโลกปัจจุบันการรบได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม หลายครั้งออกมาในรูปของการเจรจาต่อรองเพื่อให้ฝ่ายตนได้ประโยชน์สูงสุด การเข้าใจภาษาของคู่เจรจาย่อมเป็นผลดีในการเจรจาต่อรอง ในขณะที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาที่สองเป็นภาษาอังกฤษโดยมิได้ให้ความสำคัญกับภาษาเพื่อนบ้าน ในทางกลับกัน ประเทศเพื่อนบ้านเรากลับสนใจในภาษาไทยและพยายามเรียนรู้ภาษาไทยทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อที่จะติดต่อสื่อสารกับคนไทยให้ได้ประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งคนไทยอาจจะดีใจว่าคนต่างชาติพูดภาษาไทยได้จะได้ไม่ต้องเหนื่อยในการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างเช่น ภาษาอังกฤษมาเป็นภาษากลางในการสื่อสาร การไม่รู้เขาแต่เขารู้เราเช่นนี้ให้ทำให้เราเสียเปรียบในหลายๆด้าน ต้องยอมรับว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยสามารถใช้ภาษาไทยในระดับที่สื่อสารได้ แต่คนไทยเองมีน้อยคนนักที่จะใช้ภาษาเพื่อนบ้านได้ดีในระดับที่สามารถฟัง พูด สื่อสารกับคนเหล่านั้นได้ อีกทั้งยังเป็นช่องทางที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด สร้างความเสียหายได้ โดยเฉพาะในยุคโซเชียลมีเดียรวดเร็วเช่นนี้ ภาพประกอบคำอธิบาย

ไม่ตรงกับภาษาต้นทาง อาจก่อวิกฤตระหว่างประเทศจากทัศนคติบวกกับความไม่รู้ภาษาได้อย่างรุนแรง เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในกรณีเอารูปพระสงฆ์และการชุมนุมในประเทศเมียนมามากกว่าล้านคน ทางการเมือง ทั้งที่มีตัวหนังสือบอกชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นเหตุการณ์ใด หรือในกรณีที่เกิดการปะทะชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาในต้นปี 2554 ซึ่งฝ่ายกัมพูชาสามารถอ่านและฟังข่าวจากสื่อไทยได้เต็มที่ ในขณะที่สื่อไทยไม่รู้เรื่องและไม่สามารถเข้าใจรายงานข่าวจากกัมพูชาได้เลย ต้องรอสำนักข่าวตะวันตกส่งข่าวมาแล้วจึงสื่อสารได้ (ธีรภัทร เจริญสุข, 2560)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 (ร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติ ปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

จากแผนยุทธศาสตร์ข้างต้น กองทัพบกได้ถือปฏิบัติตามแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดกรอบนโยบายต่างประเทศของไทย เพื่อให้ทุกส่วนราชการสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านในมิติการต่างประเทศอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ “การต่างประเทศไทยมีเอกภาพทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก” ซึ่งการปฏิบัติงานของกำลังพลกองทัพบกในหลายพื้นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงานด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวหรือผู้ที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดนของประเทศ หากมีความสามารถในด้านภาษาเพื่อนบ้านก็สามารถจะสื่อสาร เจรจา ต่อรอง หาข่าว หรือประสานงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

การดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ซึ่งกองทัพบกได้กำหนดพันธกิจในการป้องกันประเทศไว้ 3 ประการคือ (1) การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน (2) การจัดระเบียบพื้นที่และแก้ไขปัญหาความ

มั่นคงในพื้นที่ชายแดน (3) การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมขีดความสามารถทางด้านภาษาเพื่อนบ้านให้แก่กำลังพลกองทัพบกจะช่วยให้การเจรจาต่อรองหรือการทำงานด้านข่าวกรองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ศูนย์ภาษาเป็นหน่วยงานในกรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษาด้านภาษาแก่กำลังพลของกองทัพบก มีภารกิจ 3 ประการ ดังนี้ (1) ให้การศึกษาระดับทศสอบความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่นแก่หน่วยและบุคคลตามนโยบายของ ทบ. (2) กำกับด้านการจัดการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศและภาษาท้องถิ่น ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยทหาร (Unit School) (3) บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่ (ศภษ.ยศ.ทบ.) หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านที่กรมยุทธศึกษาทหารบก ได้เปิดสอนได้แก่ ภาษาเขมร ภาษามาเลเซีย ภาษาพม่า ภาษามลายูถิ่น ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย นอกจากนี้เปิดสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านแล้วยังเปิดสอนภาษาอื่น ๆ ได้แก่ ภาษาจีนกลาง ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น และภาษาอังกฤษ

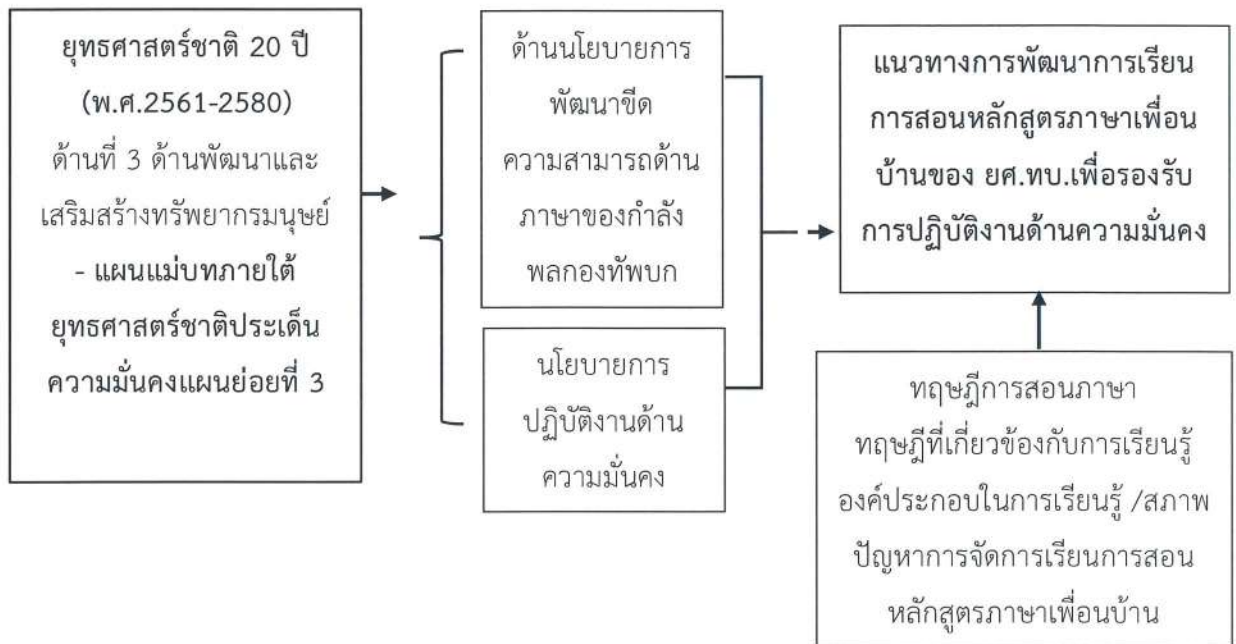
ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ให้สามารถเสริมสร้างขีดความสามารถต่อกำลังพลกองทัพบกให้มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศต่อไป โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้ (1) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก มีความทันสมัยในสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร (2) สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เป็นอย่างไร และ (3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความทันสมัยการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก ในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของ
กรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด
2. ขอบเขตการศึกษา งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก และ ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี พ.ศ.2561-2580 แผนปฏิบัติราชการกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2564 หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก สภาพภายในและภายนอกองค์กร รายงานผลการประเมินผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก รวมถึงปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

กิจกรรม	เวลา	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
		63	64	64	64	64	64
กำหนดหัวข้อการวิจัย,เลือกอาจารย์ที่ปรึกษา		←→					
นำเสนอโครงร่างการวิจัย (สอบ)			←→				
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล บทที่ 1-2 (สมบูรณ์)				←→			
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล บทที่ 3-4 (สมบูรณ์)						←→	
ร่างเอกสารวิจัยส่วนบุคคล (ฉบับสมบูรณ์)						←→	
นำเสนอเอกสารวิจัยส่วนบุคคล (สอบ)							←→

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก ในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ทราบสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก
3. ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง
4. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการศึกษาไปเป็นประโยชน์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านต่อไป
5. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการสอนแก่วิชาอื่นๆ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

กองทัพบกเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการรักษาความมั่นคง และปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้กองทัพบกได้พยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกองทัพเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะการแลกเปลี่ยนการเยี่ยมเยียน การร่วมมือ และการช่วยเหลือ ในกรณีฉุกเฉิน ความสามารถในการติดต่อสื่อสารจะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ต่อกันให้แน่นแฟ้น ความจำเป็นขั้นต้นของกองทัพบกในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนจึงได้แก่ การเสริมสร้างความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจที่เป็นสากลมากขึ้น นโยบายของ พลเอกณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบกท่านปัจจุบันเน้นความสำคัญกับอาเซียนค่อนข้างมาก มีการฝึกร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เน้นการร่วมกันแก้ปัญหาและเน้นให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองรวมถึง ส่งเสริมสันติสุขภายในประเทศทั้งนี้ นโยบายการศึกษาของกองทัพบกต้องเป็นไปตาม พระราชบัญญัติการจัดการกระทรวงกลาโหม การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาของกองทัพต้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560-2579 แผนพัฒนากองทัพบกและนโยบายการศึกษาของ กองทัพบก และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาของชาติและให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบก (เมธินี เฉลิวัฒน์, พ.อ.หญิง, 2560 น. 7)

กรมยุทธศึกษาทหารบก (ยศ.ทบ.) มีหน้าที่โดยตรงคือการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาของกำลังพล กองทัพบกในทุกเรื่อง คือ (1) ดำเนินการด้านการฝึกระดับบุคคลและหน่วย ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต (2) ดำเนินการด้านการศึกษาให้กับกำลังพลของกองทัพบก ทั้ง ในและต่างประเทศรวมทั้งพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ทบ. (3) ดำเนินการสนับสนุนด้านการฝึกศึกษา และการวิจัยพัฒนาให้ได้มาตรฐานอย่างเพียงพอและเป็น ระบบ (4) ดำเนินการผลิต สรรหา และพัฒนากำลังพลให้มีประสิทธิภาพและคุณธรรมเพื่อสนองต่อ ภารกิจ และ (5) ส่งเสริมกำลังพลให้มีความรอบรู้เท่าทันสถานการณ์สามารถติดตามเทคโนโลยีที่

เปลี่ยนแปลงไป และเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยมี “ศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารบก” (ศภษ.ยศ.ทบ.) รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่กำลังพลกองทัพบก ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันเดียวของกองทัพที่ให้ความรู้ทางด้านภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน จัดตั้งมาตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2512 แต่ไม่ชัดเจนว่าเริ่มสอนภาษาอาเซียนมาตั้งแต่เมื่อใด จากการสัมภาษณ์ พ.อ.หญิงอดิگانต์ แก้วศรี หัวหน้ากองภาษาอาเซียนและภาษาตะวันออกทราบว่า หลักสูตรแรกของกองภาษาอาเซียนและภาษาตะวันออกเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเปิดสอนเพียงไม่กี่ภาษา ได้แก่ ภาษาจีนกลาง ภาษามลายูถิ่น ภาษาเขมร และภาษาพม่า ต่อมามีการเพิ่มภาษาอื่นๆอีกเช่น ภาษาเวียดนาม ภาษาอาหรับ ภาษามาลเลย์ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาไทยใหญ่ และภาษาอินโดนีเซีย ปัจจุบันกองภาษาอาเซียนและภาษาตะวันออกเปิดสอนทั้งสิ้น 10 ภาษาด้วยกัน ซึ่งจะมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี แสดงว่าตั้งแต่ ศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารบก (ศภษ.ยศ.ทบ.) เปิดสอนหลักสูตรภาษาอาเซียนและภาษาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกมาเพียงจะมีการปรับปรุงหลักสูตรไปเพียงแค่ 2 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจง่ายผู้วิจัยขอเรียกหลักสูตรดังกล่าวว่า หลักสูตรภาษาประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้วิจัยเชื่อว่าการเรียนการสอนใดๆก็ตามจะประสบความสำเร็จได้จะต้องประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ ตัวหลักสูตร ตัวผู้สอน ตัวผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

หลักสูตร เปรียบเสมือนแผนที่ที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในการเรียน องค์ประกอบของหลักสูตร ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์เพราะองค์ประกอบเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้การบริหารหลักสูตรการวัดและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไทเลอร์ (Ralph W.Tyler) มีแนวคิดหลักที่สำคัญในเรื่องรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร คือ “เป้าหมายและวิธีการ”(ends and mean approach) และจากแนวคิดดังกล่าวทำให้ไทเลอร์ได้นำเสนอ หลักการและเหตุผลสำหรับการสร้างสูตร เรียกว่า “Tyler’s rationale” ซึ่งใช้เป็นหลักการสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ (Tyler. 1949 น. 1 อ่างโน มาร์จตุ พัทฒผล, 2562 น. 8) (1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนควรบรรลุคืออะไร (2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรที่สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (3) ประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพอย่างไร (4) เราจะสามารถทราบได้อย่างไรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อุบลรัตน์ กิจไมตรี (2544 น. 32 อ้างใน กิตติศักดิ์, 2562) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การสร้างหลักสูตรหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรชั้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพความต้องการของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายแนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความสามารถ ทักษะคติและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน (<https://th.wikipedia.org/ทฤษฎีการเรียนรู้>, เข้าถึงเมื่อ 15 ก.พ. 2564) ซึ่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy) ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ คือ (1) ความรู้ที่เกิดจากความจำ (knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด (2) ความเข้าใจ (Comprehend) (3) การประยุกต์ (Application) (4) การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้ (5) การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปเดิม เน้นโครงสร้างใหม่ (6) การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด ในขณะที่ บรูเนอร์ (Bruner) กล่าวว่าไว้ว่าความรู้ถูกสร้างหรือหล่อหลอมโดยประสบการณ์ ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายขึ้นมาจากแง่มุมต่างๆ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกเนื้อหาและกิจกรรมเอง และเนื้อหาควรถูกสร้างในภาพรวมไทเลอร์ (Tylor 1949: 84 – 86 อ้างใน มารุต พัฒนาผล, 2562 น. 10) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ในวิชาที่เป็นทักษะว่า จะต้องมีความต่อเนื่อง (continuity) ต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกัน การจัดช่วงลำดับ (sequence) หมายถึง หรือการจัดสิ่งที่มีความง่าย ไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น บูรณาการ (integration) หมายถึง การจัด

ประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมด ของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน ประสบการณ์การเรียนรู้ จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

ผู้สอน หากสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ รักในสิ่งที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดในวิชาที่ตนสอน หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบันและพัฒนาการสอนให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนให้เหมาะสม มีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จำลองภายใต้บริบทต่างๆ

ผู้เรียน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ทักษะในการเรียน ทักษะในการเรียนรู้ ประสบการณ์ความรู้พื้นฐานเดิม ความพร้อม ความถนัด รวมถึงแรงจูงใจในการเรียนล้วนแต่ส่งผลในการเรียนรู้ทั้งสิ้น หากบทเรียนมีความน่าสนใจโดยมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงก็จะสามารถสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาของผู้เรียนได้ การเรียนภาษาที่สอง Selinker (1986 อ้างใน ฤทัย พานิช, 2559) ได้แบ่งลักษณะการถ่ายโอนภาษาเป็น 2 ลักษณะได้แก่ การถ่ายโอนเชิงบวก (Positive transfer) และ การถ่ายโอนเชิงลบ (Negative transfer) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการเปรียบเทียบ (Contrastive Hypothesis) เรื่องการรับรู้ภาษาต่างประเทศของ Lado (1969 อ้างใน ฤทัย พานิช, 2559) ว่าด้วยการเรียนรู้ หรือการรับภาษาที่สอง (second language acquisition) นั้น ถ้าภาษาแม่ของผู้เรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาที่สองที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ ลักษณะภาษาแม่จะเอื้อ หรือมีการถ่ายโอนเชิงบวกต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้เรียน ในทางกลับกัน ถ้าภาษาแม่ของผู้เรียนมีลักษณะแตกต่างจากภาษาที่สอง ลักษณะที่ต่างกัมนั้นอาจเป็นอุปสรรค หรือเป็นปัญหาในการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียนในลักษณะที่เป็นการถ่ายโอนเชิงลบ หรือเกิดการแทรกแซงในการเรียนรู้ภาษาที่สอง การรับรู้ภาษา (Language Acquisition) ตามทฤษฎีของคราเชน (Stephen Krashen) ผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า การได้มาซึ่งภาษาไม่จำเป็นต้องใช้กฎไวยากรณ์ที่เยอะเยอะมากมายในขณะที่รู้ตัวนั้น (use of conscious grammatical rules) และไม่จำเป็นต้องมีการฝึกฝนอย่างน่าเบื่อ (tedious drill) แต่การรับรู้ภาษาต้องการปฏิสัมพันธ์กับภาษาเป้าหมาย (target language) ผู้พูดมีการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติโดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือวิธีการ

พูด แต่จะต้องคำนึงถึงสารที่ต้องการสื่อและความเข้าใจในสารนั้น คราเชน (Stephen Krashen) กล่าวว่า ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาได้มากกว่าถ้าได้รับสิ่งที่ป้อนเข้า (input) เทียบความสามารถทางภาษาที่มีอยู่ไปอีกหนึ่งระดับ (i + 1) (<https://www.sk.com.br>, เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ. 64)

สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ เช่นอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม สภาพห้องเรียน ควรจัดให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะทั้ง 4

เอกสารประกอบการสอนของ วปอ. (ม.ป.ป.) กล่าวว่าไว้ว่า องค์ประกอบของกำลังอำนาจแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างรัฐต่างๆ กฎหมายระหว่างประเทศถือว่ารัฐทุกรัฐมีความเท่าเทียมกันหมด ชีตความสามารถของรัฐเป็นคุณสมบัติที่แสดงให้เห็นฐานะที่แท้จริงของรัฐนั้นในเวทีระหว่างประเทศ คุณสมบัติของรัฐจึงเป็นเสมือน “รากฐานของอำนาจของรัฐ” รัฐจะเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจ (Power Inventory) ที่มีศักยภาพ (Power Potential) ในการดำเนินนโยบายของประเทศ ซึ่งเครื่องมือกำลังอำนาจแห่งชาติ ประกอบด้วย เครื่องมือทางการเมือง เครื่องมือทางเศรษฐกิจ เครื่องมือทางสังคมจิตวิทยา เครื่องมือทางการทหาร เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมเช่นกัน ภาษานั้นถือว่าเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติแบบอ่อน (Soft Power) ตามแนวคิดของโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ที่หลายประเทศใช้เป็นอำนาจในการเผยแพร่อิทธิพลของตนสู่ประเทศอื่น ที่สำคัญหากรัฐมีการบริหารจัดการไม่ดี อำนาจแบบอ่อนนี้จะสามารถครอบงำภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ให้สูญหายไปได้ (โสภณา ศรีจำปา, 2561)

2. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

การปฏิบัติงานตามแนวชายแดนจำเป็นจะต้องมีการเจรจาสื่อสารกับฝ่ายตรงข้ามหากผู้ปฏิบัติหน้าที่รู้ภาษาประเทศใกล้เคียงด้วยแล้วก็จะทำให้การปฏิบัติงานราบรื่นยิ่งขึ้น กองภาษาอาเซียนและภาษาตะวันออก ศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารบก (ศภษ.ยศ.ทบ.) มีส่วนอย่างมากในการผลิตกำลังพลให้มีความสามารถทางด้านภาษา นับตั้งแต่เปิดสอนภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นก็ได้ผลิตนายทหารให้มีความสามารถทางด้านภาษาดังกล่าวออกไปแล้วหลายรุ่น ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพของกำลังพลในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกำลังพลที่มาเรียน

นั้นมีการนำไปขยายผลต่อโดยการจัดตั้งเป็น Unit School หรือเป็นกำลังพลที่ต้องนำภาษานั้นๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงๆ ก็จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเปิดการศึกษาตามคำสั่ง กอทัพบกที่ 140/2550 ที่ให้หน่วยเปิดการศึกษาภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นเพื่อให้ กำลังพลนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวนของหน่วยซึ่งมีภารกิจจำเป็นต้องใช้ ภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจภาษาประเทศใกล้เคียงและ ภาษาท้องถิ่นให้สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนเพื่อตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติภารกิจ ของหน่วยทั้งทางด้านข่าว ด้านยุทธการและการปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนได้

การสอนภาษาเพื่อนบ้านมีเพียง ศภษ.ยศ.ทบ. และ ศภษ.ยศ.ทร.เท่านั้น แต่ ศภษ.ยศ.ทบ.เปิด สอนหลากหลายภาษามากกว่าและระยะเวลาในการสอนยาวนานกว่าคือ 10 เดือน ทำให้ผู้เข้ารับ การศึกษามีเวลาในการศึกษาและฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาเต็มที่ ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งของ หลักสูตรดังกล่าว หลักสูตรภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นของ ศภษ.ยศ.ทบ.นั้นเน้น การสอนกำลังพลเพื่อให้ไปขยายผลต่อที่ หน่วยของตนเอง มิได้เป็นการสอนภาษาเพื่อ เตรียมพร้อมให้กำลังพลไปปฏิบัติงานด้านความมั่นคงโดยตรง จากการศึกษาหลักสูตรภาษา เพื่อนบ้านของ ศภษ.ยศ.ทบ. ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนซึ่งเชื่อมั่นได้ว่ากำลังพลที่เข้ารับ การศึกษาจะสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาดังกล่าวได้และสามารถนำไปต่อยอดเปิดเป็น Unit School ที่หน่วยของตนเองได้ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุก ช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง ในด้านการสอนนั้นทาง ศภษ.ยศ.ทบ.ให้อาจารย์เจ้าของภาษาโดยตรง (Native Speaker) เป็นผู้สอนโดยมีอาจารย์คนไทย ที่มีความรู้ในภาษานั้นๆเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) ซึ่งการที่จะหาอาจารย์เจ้าของภาษาที่ มีความสามารถสูงมาสอนได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย

3. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรภาษาประเทศใกล้เคียง และภาษาท้องถิ่นของ ศภษ.ยศ.ทบ.จากการสัมภาษณ์ พ.อ.กิตติศักดิ์ ร่อนแก้ว ผู้อำนวยการ ศภษ.ยศ.ทบ. โดยใช้หลัก 4M ได้ดังนี้

3.1 ทรัพยากรมนุษย์ (Man) แบ่งได้เป็น ผู้สอน และผู้เรียน

3.1.1 ผู้สอน เป็นอาจารย์เจ้าของภาษาโดยตรง (Native Speaker) จะสอนในบริบทของตัวภาษา ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ผู้สอนบางท่านสอนที่ ศภษ.ยศ.ทบ.มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนอาจจะทำให้เกิดความเคยชินจนละเลยในแง่ของเทคนิคการสอนไปจึงไม่สามารถจะจูงใจผู้เรียนให้อยู่กับบทเรียนได้ตลอดเวลา อีกทั้งบางท่านอาจจะไม่คุ้นชินกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ไม่สามารถปรับตัวในการใช้เครื่องมือสมัยใหม่ เช่น การใช้สื่อจากอินเทอร์เน็ตหรือแพลตฟอร์มต่างๆที่มีอยู่ในระบบโซเซียลมาเป็นสื่อประกอบการสอนได้ รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันต่างๆ เช่น การใช้ Zoom Line Meeting หรือ Google Classroom มาเป็นตัวช่วยในการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่จะต้องรักษาระยะห่างทางสังคมซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันให้ได้และสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ผู้เรียน เป็นกำลังพลจากหน่วยต่างๆในกองทัพบกและจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานข่าวกรอง ตชด. กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 20 หน่วย ผู้เรียนที่มีหน่วยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงมากๆอย่างกำลังพลจาก รพศ. 4 และ รพศ. 5 จะให้ความสำคัญกับการเรียนเป็นอย่างมากและมีความตั้งใจเรียนสูง แต่ในกรณีที่ผู้เรียนที่ทางหน่วยส่งมาเนื่องจากยังมีที่นั่งเรียนว่างอยู่ก็จะให้ความสำคัญกับการเรียนลดลงเพราะมีแรงจูงใจในการเรียนน้อยแต่ผู้เรียนประเภทนี้ก็มีเป็นส่วนน้อย อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือหากผู้เรียนสำเร็จจากศึกษากลับหน่วยตนเองไปแล้วแต่ไม่ได้ใช้ หรือกำลังพลที่มาเรียนมีการย้ายหน่วย หรือทางหน่วยไม่มีความพร้อมในการเปิด Unit School ก็จะทำให้เป็นการสูญเสียทรัพยากรโดยใช่เหตุ และหากผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของหน่วยให้นโยบายแก่

กำลังพลที่จะเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรภาษาประเทศใกล้เคียง และภาษาท้องถิ่นของ ศภษ.ยศ.ทบ. ดังที่ พล.อ.เชษฐา ตรีเจริญ อดีตนายกรัฐมนตรี เคยให้นโยบายกับกำลังพลไว้ว่า “ภาษาคือชีวิต คือความอยู่รอด” ก็จะทำให้กำลังพลที่มาเข้ารับการศึกษามีความตั้งใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารถ้าหากเราไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเดียวกันได้ก็จะทำให้ยากต่อการดำรงชีวิต

3.2 ทรัพยากรในรูปเงินทุน (Money) จากการจำกัดด้วยงบประมาณจากกองทัพบกที่จัดสรรที่นั้งเรียนหลักสูตรภาษาประเทศใกล้เคียง และภาษาท้องถิ่นของ ศภษ.ยศ.ทบ.ให้เพียง 20 ที่นั้ง/ปี เท่านั้น (รวมทุกภาษา) ทำให้การผลิตกำลังพลเพื่อจะไปขยายผลในการจัดการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับเป็นไปได้อย่างจำกัด รวมถึงความพร้อมของหน่วยในการจัดตั้ง Unit School เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็ความพร้อมในด้านงบประมาณ สถานที่ การจัดการหลักสูตร อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ทั้งทางศภษ.ยศ.ทบ.และหน่วยต่างๆที่เกี่ยวข้องควรจะได้รับ การสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณจากกองทัพบกมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของกำลังพลในกองทัพ

3.3 ทรัพยากรในรูปวัสดุสิ่งของ (Material) อุปกรณ์และสื่อต่างๆที่นำมาใช้ประกอบในการเรียนการสอนมีการเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน ห้องเรียนจะแบ่งเป็นห้องย่อยจำนวนตามหลักสูตรภาษาที่เปิดสอน หากเป็นสถานการณ์ปกติถือว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้ต้องรักษาระยะห่างในการนั่งเรียน ทำให้ต้องแบ่งผู้เรียนบางส่วนในการเรียนออนไลน์ และทาง ศภษ.ยศ.ทบ.ไม่สามารถจะจัดสรรอาคารที่พักให้กับผู้เรียนได้ทุกนายเนื่องจากอาคารที่พักมีจำกัด และภายในรั้วของกรมยุทธศึกษาทหารบก (ยศ.ทบ.) เองก็มีสถาบันการศึกษาของกองทัพบกอยู่หลายสถาบัน มีการเรียนการสอนหลายหลักสูตรทำให้อาคารที่พักมีไม่เพียงพอต่อผู้เข้ารับการศึกษา หากมีการจัดสรรที่พักให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้ก็จะทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามีเวลาในการทบทวนบทเรียนได้มากขึ้น

3.4 การจัดการ (Management) ศภษ.ยศ.ทบ. สามารถบริหารจัดการหลักสูตรตามที่กองทัพบกมอบหมายได้เป็นอย่างดี หากกองทัพบกสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาครูผู้สอนที่เป็น Native Speaker เพิ่มเติมหรือบรรจผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางเพื่อนบ้าน และมีความสามารถในการ

ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ก็จะช่วยเพิ่มศักยภาพของ ศษช.ยศ.ทบ.ในการผลิตบุคลากรของหน่วยต่างๆ ในกองทัพบกเพื่อนำไปขยายผลต่อในการเปิด Unit School ที่หน่วยของตนได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หน่วยควรจะต้องมีความพร้อมในการจัดการศึกษาเป็น Unit School ก่อนที่จะส่งกำลังพลมาเข้ารับการศึกษาศึกษาที่ ศษช.ยศ.ทบ. จะต้องมีการวางแผนศึกษาความต้องการของหน่วยและศึกษาการกำหนดหลักสูตรการสอนของหน่วยตนให้เข้าใจชัดเจน เมื่อมีการทำงานประสานสอดคล้องกันเช่นนี้ก็จะช่วยให้กองทัพบกมีกำลังพลที่มีศักยภาพมาทำงานให้กับกองทัพต่อไป

4. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์จะช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหา สามารถคาดการณ์และวางแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคตได้ ทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆตามพลังอำนาจแห่งชาติเพื่อหาปัจจัยและแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในการพัฒนา หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ศษช.ยศ.ทบ. ดังนี้

4.1 พลังอำนาจด้านการเมือง

การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาของกองทัพบกจะต้องคำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาในทุกๆด้าน ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560 – 2579 แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2560 – 2564 รวมทั้งนโยบายที่ผู้บัญชาการทหารบกได้มอบให้แก่หน่วยในโอกาสต่างๆ การพัฒนาการศึกษาเท่ากับเป็นการพัฒนาชาติ ซึ่งแนวทางการพัฒนานั้นจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีนิสัยใฝ่รู้ รู้จักใช้เหตุและผล รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การเรียนการสอนนอกจากจะมุ่งสอนด้านเนื้อหาแล้วจะต้องแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และทัศนคติที่ดี

4.2 พลังอำนาจด้านการทหาร

กองทัพบกได้ถือปฏิบัติตามแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดกรอบนโยบายต่างประเทศของไทย เพื่อให้ทุกส่วนราชการสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านในมิติ

การต่างประเทศอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ “การต่างประเทศไทยมีเอกภาพทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก” ยกระดับขีดความสามารถของกำลังพลและกองทัพเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาความมั่นคง ยกระดับการฝึกร่วมที่ทันสมัยกับมิตรประเทศ

4.3 พลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาคนคนหนึ่งให้มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสังคมในทุกมิติให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายและยังใช้ต้นทุนสูงแต่เป็นสิ่งที่ควรกระทำการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย การจัดหาผู้มีความรู้ความชำนาญมาเป็นผู้สอน การจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ล้วนแต่ต้องใช้เงินทุนทั้งสิ้น แต่ถ้าผลลัพธ์ที่ได้มาคือกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการปฏิบัติงานนับว่าคุ้มค่ากับการลงทุน ถ้าหากกองทัพพบกลังเห็นความสำคัญในจุดนี้และจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมมาให้ก็สามารถจะเพิ่มขีดความสามารถของกำลังพลและกองทัพได้

4.4 พลังอำนาจด้านสังคมและจิตวิทยา

ภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นมีความสำคัญไม่แพ้ภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ในยุคโลกาภิวัตน์ไม่ว่าจะอยู่มุมใดในโลกก็สามารถสื่อสารถึงกันได้แค่ไม่กี่วินาที การรับรู้และเข้าใจความเป็นไปของมิตรประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านนั้นจะทำให้เราคาดการณ์แนวโน้มความเป็นไปของประเทศได้ว่าจะไปในทิศทางใด จะตั้งรับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร การเรียนรู้ภาษาของประเทศใกล้เคียงและภาษาถิ่นนั้น ความตระหนักรู้ในหน้าที่ของผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ความเข้าใจถึงความสำคัญของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวที่จะพัฒนาทักษะภาษาของตน

4.5 พลังอำนาจด้านสารสนเทศ

นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2560-2564 ด้านการพัฒนาเพื่อความทันสมัย มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เพื่อชดเชยข้อจำกัดด้านงบประมาณ และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

โดยเฉพาะวิชาพื้นฐานหรือวิชาที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และประเมินผลอัตโนมัติแบบออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อให้กำลังพลทุกนายมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองและสนับสนุนให้มีการศึกษาตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ต้องรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กำลังพลทุกระดับพัฒนาความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษ รวมถึงสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ที่ก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยหรือนวัตกรรมที่ค้นพบมาใช้ในสถานศึกษาหรือหน่วยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นก้าวทันต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการวิเคราะห์ทั้งสาเหตุของปัญหาและสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength) มีการเปิดสอนภาษาที่หลากหลาย มีอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Speaker) มาเป็นผู้สอน มีแผนงานชัดเจน มีการปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษามาเป็นตัวควบคุมคุณภาพหลักสูตร แต่ละหลักสูตรที่ ศภช.ยศ.ทบ. เปิดสอนมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน สามารถปรับลักษณะการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

จุดอ่อน (Weakness) งบประมาณจากกองทัพมีจำกัด ทำให้การผลิตบุคลากรเพื่อไปขยายผลต่อในระดับหน่วยมีน้อย ทาง ศภช.ยศ.ทบ. ยังขาดแคลนกำลังพลผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นมาประจำที่ ศภช.ยศ.ทบ. อาจารย์ผู้สอนบางท่านแม้จะเป็น Native Speaker แต่ยังขาดทักษะและเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ และขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยสอน

โอกาส (Opportunity) มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อโซเชียลมาช่วยในการเรียนการสอนทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น

อุปสรรค (Threat) จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวและปรับวิธีการเรียนการสอน และทำให้ห้องเรียนไม่เพียงพอกับผู้เรียน

5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน

ตามที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาจากศักยภาพ ชีตความสามารถ และทรัพยากรที่มีอยู่ ร่วมกับทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ โดยหาข้อเสนอในการแก้ไขสาเหตุของปัญหาให้มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับ 2 โดยนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค นำมาเพื่อวิเคราะห์หนทางปฏิบัติด้วยเทคนิค TOWS Matrix ที่จะช่วยให้สามารถกำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ คือ Strength + Opportunity ควรดำเนินการเชิงรุก/ขยายผล Weakness + Opportunity ควรเร่งพัฒนาและปรับปรุง Strength + Threat ควรจะดำเนินการอย่างรัดกุม Weakness + Threat ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. ได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (S,O) ควรมีแนวทางดังนี้

1. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเปิดอบรมให้อาจารย์ผู้สอนในแต่ละหลักสูตรสามารถใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว
2. ถึงแม้จะเป็นอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Speaker) ก็ควรจัดอาจารย์ชาวไทยเข้าไปสังเกตการณ์การสอน เพื่อดูเทคนิคการสอนและทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้เรียน
3. มีการประเมินการสอนของอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Speaker) ทุกครั้งหลักสูตรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวหาเทคนิคการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยจะต้องแจ้งล่วงหน้าก่อนเริ่มหลักสูตร
4. บรรจุอาจารย์ชาวไทยที่เชี่ยวชาญทางด้านภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นมาประจำที่ ศภษ.ยศ.ทบ. หรือ ปรับย้ายกำลังพลในกองทัพที่มีความสามารถโดยปรับ ออก. ให้รองรับกับตำแหน่ง
5. จัดอบรมเทคนิคการสอนให้อาจารย์ภายใน ศภษ.ยศ.ทบ. โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนมาให้การอบรม และ
6. จัดทำโครงการบันทึกข้อตกลง (Memorandum Of Understanding: MOU) ระหว่าง ยศ.ทบ. กับ สถาบันทางการศึกษาภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชนในการแลกเปลี่ยนผู้สอนภาษาเพื่อนบ้าน

แนวทางการกำจัดจุดอ่อน (W,O) ควรมีแนวทางดังนี้

1. เนื่องจากหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านเป็นการสอนเพื่อนำไปขยายผลต่อในระดับหน่วยจึงควรบรรจุวิชาครูไว้ในหลักสูตรเพื่อสอนวิธีการสอนให้กับผู้เข้ารับการศึกษาด้วย
2. รับสมัคร/บรรจุ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นมาประจำที่ ศภษ.ยศ.ทบ. หรือปรับ อดก.ให้กำลังพลที่เชี่ยวชาญทางด้านภาษาประเทศใกล้เคียงและภาษาท้องถิ่นและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มาประจำที่ ศภษ.ยศ.ทบ. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพอย่างยั่งยืนให้หลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้าน

แนวทางการเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส (S,T) ควรมีแนวทางดังนี้

1. ปรับปรุงเว็บไซต์ของ ศภษ.ยศ.ทบ.เพื่อให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น
2. สร้างแอปพลิเคชันในการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่

แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกัน (W,T) ควรมีแนวทางดังนี้

1. ควรมีหลักสูตรสำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาไปแล้วให้กลับมาฟื้นฟูภาษาที่ได้ศึกษาไป
2. การใช้โปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile application) ในการติดตามผลการเรียนรู้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลหลักๆ สี่ด้านคือด้วยกัน คือ หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. ตัวผู้สอน ตัวผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. ผู้วิจัยพบว่า หลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. นั้น มีวัตถุประสงค์ ขอบเขตการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลที่ชัดเจน เป็นไปตามระเบียบกองทัพกว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางทหาร โรงเรียน หน่วยเหล่า สายวิทยาการ และหน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2562 หลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. มีการปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบคือทุก 5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าภาษานั้นๆ เริ่มเปิดสอนเมื่อใด ผู้วิจัยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาหลักสูตร 4 ประการ คือ (1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก คือ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเปิดอบรมอาจารย์ผู้สอน มีการประเมินอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Speaker) ทุกครั้งหลักสูตร และทำโครงการแลกเปลี่ยนผู้สอนกับสถาบันภายนอก (2) ยุทธศาสตร์กำจัดจุดอ่อน คือ บรรจิวินิจฉัยไว้ในหลักสูตร รับสมัครผู้เชี่ยวชาญทางภาษาประเทศใกล้เคียงมาประจำที่ ศภช. ยศ.ทบ. (3) ยุทธศาสตร์เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส คือ ปรับปรุงเว็บไซต์และสร้างแอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน (4) ยุทธศาสตร์ภูมิคุ้มกัน คือ การใช้โปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile application) ติดตามผลการเรียน และตามผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ว่า การเรียนการสอนใดๆก็ตามจะประสบความสำเร็จได้จะต้องประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยนี้คือ ตัวหลักสูตร ตัวผู้สอน ตัวผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พ.อ.หญิง เมธินี เฉลิวัฒน์ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบอื่นๆที่มีผลต่อการเรียนรู้ คือ ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และสภาพแวดล้อม ตรงกับที่ จริยา พิชัยคำ กล่าวถึงองค์ประกอบในการเรียนรู้ว่าจะต้องประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชาต่างๆ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ เช่นกัน (<http://pichaikum.blogspot.com>, เข้าถึงเมื่อ 2 เม.ย. 64)

ผู้สอน การมีครูเจ้าของภาษา (Native Speaker) มาสอนจะช่วยเสริมและพัฒนาทักษะของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยและกล้าในการใช้ภาษามากขึ้น และควรส่งเสริมการพัฒนาครูในทุกๆ ด้านทั้งครูไทยและครูเจ้าของภาษา ตรงกับอนุสรฯ กมุทชาติ (2558, บทคัดย่อ) พบว่า การจ้างครูต่างชาติมาสอนจะช่วยเสริมและพัฒนาทักษะของนักเรียน ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรได้รับการพัฒนาอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใฝ่หาความรู้ต่างๆ ที่ทันสมัยมาสอนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ (อนุสรฯ กมุทชาติ, 2558 หน้า 62 และ หน้า 73)

ผู้เรียน จะต้องมีความพร้อม มีแรงจูงใจ มีทัศนคติที่ดีในการเรียน มีทักษะในการสืบค้น มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (<https://www.schoolbright.co>, เข้าถึงเมื่อ 2 เม.ย. 64)

การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ มีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตรงกับงานวิจัยของ พ.อ.หญิง เมธิณี เฉลิมวัฒน์ ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อม เช่นสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมมีผลต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ สอดคล้องกับกิตติพงษ์ที่กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ (<https://kittiponget22ru.wordpress.com>, เข้าถึงเมื่อ 2 เม.ย. 64)

การบูรณาการองค์ประกอบทุกส่วนในการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. จะทำให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพลของกองทัพบกได้เป็นอย่างดี

บทที่ 4

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบกเพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ทฤษฎี นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่ออธิบายสภาพปัญหาการสอนหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ยศ.ทบ. และหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้นอกจากตัวหลักสูตรที่จะต้องปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมแล้ว ผู้สอนและผู้เรียนก็ต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การคัดเลือกผู้สอนควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถในตัวภาษาและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีเทคนิคการสอนที่ดีมาเป็นต้นแบบ และควรมีผู้สอนชาวไทยที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาเพื่อนบ้านควบคู่ไปกับอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Speaker) เพื่อช่วยในการอธิบายหลักการใช้ภาษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนควรได้รับการพัฒนาทักษะการสอนอย่างต่อเนื่อง กองทัพอากาศสนับสนุนให้อาจารย์ที่สอนภาษาเพื่อนบ้านหรืออาจารย์ที่ช่วยประสานงานหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านได้มีโอกาสในการศึกษาหลักสูตรครูภาษาในประเทศนั้นๆ เพื่อเรียนรู้ทั้งภาษา วัฒนธรรม หลักการสอนและการจัดกิจกรรม การใช้ภาษาในสถานการณ์จริงจะทำให้ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและการถ่ายทอดแก่ผู้เรียนต่อไป

2. เพื่อความสมบูรณ์และทันสมัยของหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีการจัดการสอนให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความสามารถนำไปขยายผลต่อในระดับหน่วยของตนเอง จึงควรเพิ่มวิชาครูเข้าไปในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีเทคนิคการสอนและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าศึกษาหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้านของ ศษษ.ยศ.ทบ.

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์การสอนภาษาเพื่อนบ้านในระดับหน่วย (Unit School)
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ในการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาของผู้เข้ารับการหลักสูตรภาษาเพื่อนบ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กองทัพบก.กลาโหม. (2560) ร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี พ.ศ.2561-2580
- กรรณิกา จันมีแก้ว. (2562). สืบค้นจาก
https://kannika20347.blogspot.com/2019/07/blog-post_42.html
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติศักดิ์ ศรีทิน. (2562). สืบค้นจาก
https://kittisak1999.blogspot.com/2019/06/blog-post_20.html
- คำสั่งกองทัพบกที่ 140/2550 เรื่อง ให้นำหน่วยเปิดการศึกษาภาษาประเทศใกล้เคียง และภาษาท้องถิ่น สั่ง ณ วันที่ 25 เมษายน 2550
- คำสั่งกองทัพบกที่ 49/2559 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2560-2564
 สั่ง ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2559
- จันทร์เพ็ญ ศิริพันธุ์. (2551). *การใช้ภาษาไทย*. ชุมพร: สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพร.
- จรรยา พิชัยคำ. (2551). *องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้*. สืบค้นจาก
<https://pichaikum.blogspot.com>. เข้าถึงเมื่อ 2 เม.ย. 2564
- ทรงพร ทาเจริญศักดิ์. (2552). *นโยบายภาษากับความมั่นคงของชาติ*. สืบค้นจาก
<https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/304543>
- ทฤษฎีการเรียนรู้ สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/ทฤษฎีการเรียนรู้>, เข้าถึงเมื่อ 15 ก.พ. 2564
- ธีรภัทร เจริญสุข. (2560). ภาษาเพื่อนบ้านเรียนไว้ได้ประโยชน์. คอลัมน์ เดือนหงายที่ชายโขง. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/daily-column/news_601241

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 สืบค้นจาก

<http://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2018/10>

นิตาวรรณ สุบรรณเสนีย์. (2556). *ความต้องการแรงงานไทยที่มีความรู้ภาษาพม่าในตลาดแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930548.pdf

แผนปฏิบัติการราชการกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2564. สืบค้นจาก

<https://oac.rta.mi.th/data/2020/08/2008200212345802123458-2564-..pdf>

ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย. (2540) *ภาษากับการสื่อสาร (ฉบับปรับปรุง)*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มารุต พัฒนาผล. (2562). *รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, กรุงเทพมหานคร.

เมธิณี เฉลิวัฒน์, พ.อ.หญิง. (2560). *การจัดการศึกษาที่เหมาะสมของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนนายร้อย*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. วิทยาลัยการทัพบก.

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580). (13 ตุลาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. 135(82 ก). น. 1-61. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf

ระเบียบกองทัพบกว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางทหารของสถาบันการศึกษาทางทหาร โรงเรียน หน่วย เหล่า สายวิทยาการ และหน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก

<https://drive.google.com/open?id=1eluRzXlhj60d7juNCxb0-15m51OV0A-g>

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*.

กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. (2549) *รณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง*. สืบค้นจาก https://fis.ru.ac.th/home/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=37
- ฤทัย พานิช. (2559). วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – เมษายน. สืบค้นจาก http://www.human.nu.ac.th/jhnu/file/journal/2016_12_22_13_22_12-08.pdf
- สถาพรบุ๊คส์. (2558). ภาษาอาเซียนและการหลั่งไหลภาษาเพื่อนบ้าน. สืบค้นจาก <https://www.satapornbooks.co.th/SPBecommerce/news/40/2333/2558>
- โสภณา ศรีจำปา. (2556). ภาษาและวัฒนธรรมอาเซียนในยุคโลกาภิวัตน์: ความท้าทายของประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/education/news_364627
- โสฬส ยิ้มแย้ม. (2559). ภาษาอาเซียนสำคัญกว่าที่คิด. คอลัมน์ ทินส์ทอล์กอาเซียน. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/education/news_364627
- เสาวลักษณ์ แซ่ลี. (มปป). *ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา*. สืบค้นจาก http://www.elfhs.ssru.ac.th/saowalak_sa/file.php/1/11_.pdf เข้าถึงเมื่อ 17 ก.พ. 2564.
- หนึ่งฤทัย จันทรเครือยิ้ม. (2554). ภาษากับการสื่อสารของมนุษย์. สืบค้นจาก <https://nungruatai11.wordpress.com>
- ผิวพรรณ วิสุวรรณ. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องการวาดภาพศิลปะไทยโดยใช้ตัวหนังสือตะลุงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/7522>
- องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ <http://pichaikum.blogspot.com/2008/11/blog-post.html> เข้าถึงเมื่อ 2 เม.ย. 64

อนุสรณ์ กมฺุทชาติ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษสู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษา
โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.
มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้นจาก [http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/
files/56990351.pdf](http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/56990351.pdf)

เอกสารประกอบการสอนวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร บทที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ สืบค้น
จาก [http://www.thaindc.org/images/column_1318985720/
Less0n%201%20strategy%20Over%20All.pdf](http://www.thaindc.org/images/column_1318985720/Less0n%201%20strategy%20Over%20All.pdf) เข้าถึงเมื่อ 15 ก.พ. 64

Ricardo E. Schütz. (2019). Stephen Krashen's Theory of Second Language
Acquisition. สืบค้นจาก sk.com.br/sk-krash-english.html. เข้าถึงเมื่อ 9 ก.พ. 64

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอกหญิง วันทนา ปิยะพิสุทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	19 ตุลาคม 2517
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2543	ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์การศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2545	หลักสูตรข้าราชการกลาโหมพลเรือน สัญญาบัตร
พ.ศ. 2547	หลักสูตร Methodology of English Language Teaching (MELT) Defense International Training Center เครือรัฐออสเตรเลีย
พ.ศ. 2549	หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าสารบรรณ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2545 - 2552	รักษาราชการ อาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2552 - 2563	อาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน	อาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
----------------------	---

